NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2024

REKENINGKUNDE: VRAESTEL II

Tyd: 2 uur | 100 punte

INLIGTINGSBOEKIE

IEB Copyright © 2024

VRAAG 1 VERSOENINGS [24 punte; 29 minute]

Inligting aangaande Kalideck

Kalideck is 'n toonaangewende verspreider van druk- en fotokopieerpapier in Suider-Afrika. Een van hul debiteure is Eksamenvraesteldrukkers (EVD). Hul grootste verskaffer is Mondi Paper SA.

Deel A: Debiteure (18 punte; 22 minute)

KALIDECK
More than Paper

Paarlweg 103
Durbanville
8100

Eksamenvraesteldrukkers
Annerleyweg 5, Parktown, Johannesburg

Rekeningno.: EVD-24
Staatdatum: 25 Okt 2024

DATUM		TRANSAKSIES	DEBIET	KREDIET	SALDO
Jun	15	Beginsaldo vir hierdie staat			320 000
Jul	3	Debietorder ontvang – dankie		280 000	40 000
	7	Faktuur 773	176 500		216 500
	28	Betaling ontvang – dankie		118 000	98 500
Aug	2	Kredietnota 83		23 525	74 975
	12	Betaling ontvang – dankie		21 250	53 725
	26	Betalingomswaaiing – verkeerde rek.	21 250		74 975
	26	Administratiewe boete	2 125		77 100
Sep	1	EFO ontvang – dankie		23 375	53 725
Okt	6	Faktuur 883	128 500		182 225

Kredietbepalings:
- Alle skuld moet binne 60 dae na die datum van die staat vereffen word.
- 12% p.j. rente word gehef op skuld 90 dae en ouer vanaf die datum waarop dit agterstallig raak.
- 'n Administratiewe boete sal gehef word op enige mislukte transaksies.

Let wel: Kalideck het die inskrywing op 12 Augustus gemaak op grond van die bewys van betaling wat deur die boekhouer van Eksamenvraesteldrukkers aan hulle gestuur is. Toe die ooreenstemmende inskrywing nie op hul bankstaat verskyn nie, het hulle die bewys van betaling nader ondersoek en bevind dat die betaling per ongeluk in die rekening van 'n ander onderneming met 'n soortgelyke naam gedoen is.

IEB Copyright © 2024

Deel B: Krediteure **(6 punte; 7 minute)**

Kalideck het hul rekeningstaat van Mondi Paper SA gedateer 31 Oktober 2024 ontvang en dit toon 'n uitstaande saldo van R1 565 835.

Die Krediteurelys van Kalideck op 31 Oktober 2024 dui 'n saldo vir Mondi Paper SA van R1 460 795 aan.

Die volgende foute en weglatings is opgemerk toe die rekeningstaat met die Krediteuregrootboek vergelyk is:

(a) Faktuur 3228 vir R904 000 is deur Mondi Paper SA uitgemaak ten opsigte van 'n ander onderneming, Kali Ondernemers. Dit verskyn verkeerdelik op Kalideck se staat. Die Kalideck-boekhouer het die faktuur ook verkeerdelik in die Krediteurejoernaal aangeteken.

(b) Kredietnota 101 vir R10 800 is korrek in die Krediteuregrootboek opgeteken, maar is as 'n faktuur op die staat aangeteken.

(c) 'n Faktuur vir goedere van R114 640 wat eers op 31 Oktober 2024 bestel is, word reeds op die staat weerspieël. Kalideck het nog nie 'n faktuur ontvang nie. Die goedere, tesame met die bewys van aflewering, sal eers in November 2024 afgelewer word. Die boekhouer het besluit om dit eers in die Krediteurejoernaal op te teken sodra die goedere afgelewer is.

(d) Die totaal van die KAJ is verkeerd opgetel. Dit word met R650 oorskat.

(e) Mondi Paper SA laat gewoonlik 'n 8% handelsafslag toe op aankope van R300 000 en meer. Toe faktuur 825 vir die bedrag van R390 000 aangeteken is, is die handelsafslag nie deur Kalideck in ag geneem nie, maar dit is korrek hanteer deur Mondi Paper SA.

IEB Copyright © 2024

VRAAG 2 MAATSKAPPY-ONTLEDING [45 punte; 54 minute]

Die inligting hieronder het op Sasol Group Limited betrekking

"Sasol is 'n wêreldwye chemikalie- en energiemaatskappy. Ons span ons kennis en kundigheid in om gesofistikeerde tegnologieë en prosesse met bedryfs-fasiliteite op 'n wêreldskaal te integreer. Ons verkry, produseer en bemark 'n reeks hoëgehalte-produkte veilig en volhoubaar in 22 lande om waarde vir belanghebbendes te skep. Ons doel, "innovasie vir 'n beter wêreld", dwing ons om verantwoordelik te voldoen aan die drieledige vereiste van Mense, Planeet en Wins, altyd met die bedoeling om 'n krag ten goede te wees."

[<https://www.sasol.com/who-we-are/about-us>]

A. Inligting soos onttrek uit die Groepstaat van Omvattende Inkomste vir die jaar (soos aangepas):

	2023 R'miljoen	2022 R'miljoen
Omset (met 10,56% toegeneem)	133 501	120 753
Koste van verkope	(55 194)	(42 556)
Bruto wins	78 307	78 197
Winsgrenspersentasie behaal	141,88%	?
Netto wins voor belasting	20 678	48 055
Netto wins na belasting	15 453	34 771

IEB Copyright © 2024

B. Ander bedrae en finansiële aanwysers vir die jaar:

	2023	2022
Dividende op gewone aandele	R22 891 mil	R10 344 mil
Getal aandele uitgereik	288 371 336	288 371 336
Verdienste per aandeel (VPA)	R53,59	?
Dividende per aandeel (DPA)	R79,38	?
Totale bates	R107 823 mil	
Totale aandeelhouersbelang	R12 533 mil	
Totale laste (30% is bedryfslaste)	R95 290 mil	
Opbrengs op gemiddelde aandeelhouersbelang	100,46%	171,86%
Opbrengs op gemiddelde kapitaal aangewend	26,40%	53,64%
Gemiddelde rentekoers op langtermynlenings	15,2%	15,2%
Skuld Ekwiteit-verhouding	?	3,62 : 1
Netto batewaarde (NBW)	R43,46	
Gemiddelde debiteure-invorderingstydperk	69,3 dae	57,7 dae
Gemiddelde krediteurebetalingstydperk	63,9 dae	72,1 dae
Gemiddelde voorraadhoutydperk/ Getal dae se voorraad voorhande	94,6 dae	134,4 dae

C. RSA Kleinhandel-Spaareffekte

RSA Kleinhandel-Spaareffekte

"RSA Kleinhandel-Spaareffekte is beleggings in die regering van Suid-Afrika wat rente verdien vir die termyn van die belegging. 'n RSA Kleinhandel-Spaareffek sal 10,25% per jaar verdien indien dit vir 5 jaar belê word."

[Aangepas en vertaal: <www.rsaretailbonds.gov.za>]

IEB Copyright © 2024

D. Grafiek wat verhandelingsprys op die JSE op die laaste dag van elke maand uitbeeld:

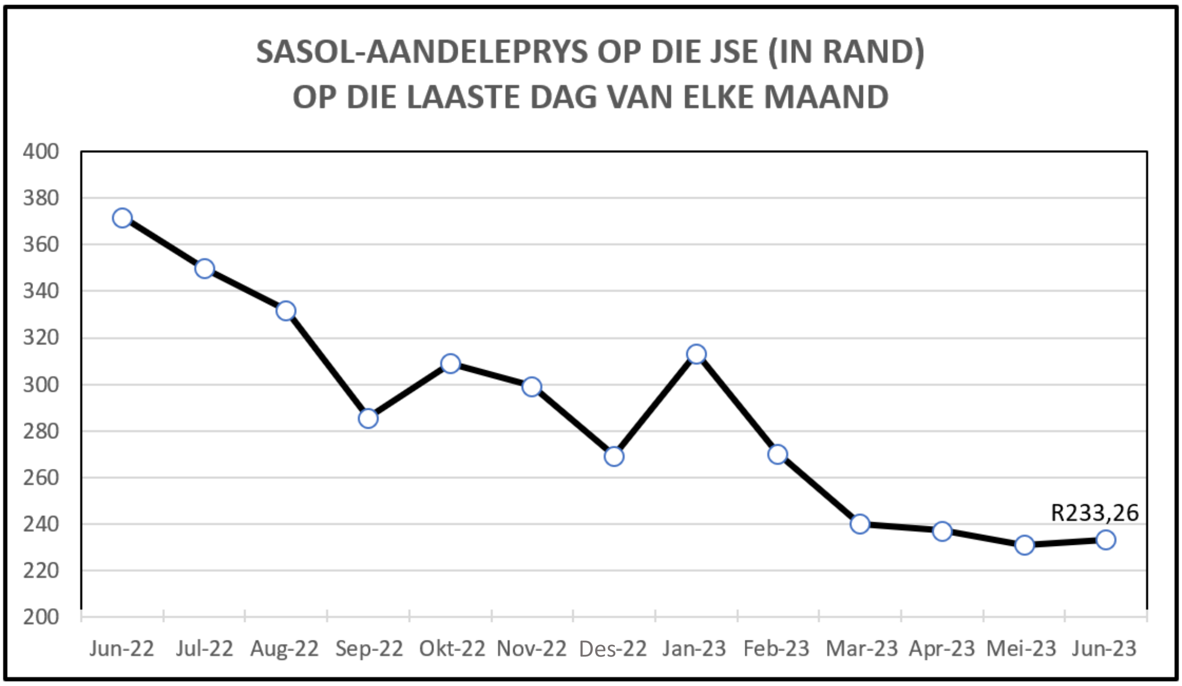

E.

Mail&Guardian

Sasol in die beskuldigdebank vir omgewingsdegradasie by Secunda, besoedeling van die Vaalrivier

Sasol is beveel om volgende maand in die hof te verskyn op verskeie aanklagte van omgewingsdegradasie. Dit sluit die onwettige storting van afval en die nalatige afvoer van besoedelde water in die Vaalrivier by sy Secunda-bedrywighede in Mpumalanga in.

[Onttrek: <https://mg.co.za/the-green-guardian/2022-08-26-sasol-in-the-dock-for-environmental-degradation-at-secunda-polluting-the-vaal-river/>]

WOORDELYS: Omgewingsdegradasie is 'n proses waardeur die natuurlike omgewing op een of ander manier benadeel word.

HIERDIE BLADSY IS DOELBEWUS LEEG GELAAT

VRAAG 3 BEGROTINGS [31 punte; 37 minute]

Die volgende inligting het op SDC Toestelhandelaars betrekking

SDC Toestelhandelaars word deur Stavros besit. Hulle verkoop 'n groot verskeidenheid van huishoudelike toestelle teen 'n winsgrens van 60% op kosprys. Hulle is trots daarop dat hulle tot 40% goedkoper as hul mededingers is.

A. Uittreksel uit die Kontantbegroting vir Januarie en Februarie 2025

	Januarie 2025 R	**Februarie 2025 R**
ONTVANGSTE (uittreksel)		
Kontantverkope	237 600	256 320
Invordering van debiteure	665 280	554 400
Vaste deposito wat verval		A
Nuwe lening verkry	1 050 000	
Rente op vaste deposito	3 600	3 150
Huurinkomste	38 400	41 472
BETALINGS (uittreksel)		
Kontantaankope van voorraad	?	B
Betaling aan krediteure	?	?
Salarisse en lone	C	146 610
Aankoop van voertuig: deposito	D	
Aankoop van voertuig: paaiemente	-	24 000
Rente op lening	13 125	13 125
Trekkings deur eienaar	75 000	75 000
Kontantsurplus/(-tekort)	**(435 000)**	**(960 000)**
Bank aan begin	**207 000**	**(228 000)**
Bank aan einde	**(228 000)**	**(1 188 000)**

IEB Copyright © 2024

B. Verkope en debiteure-invordering

Werklike totale verkope	November 2024	R1 075 200
	Desember 2024	R950 400 (Koste van verkope R594 000)
Begrote totale verkope	Januarie 2025	R792 000
	Februarie 2025	?

- 30% van verkope is kontant.
- Debiteure vereffen hul rekeninge ten volle in die maand na die verkoops-transaksie. Tans word geen voorsiening vir oninbare skuld gemaak nie.

C. Voorraad en trekkings
- Voorraad word aangevul volgens 'n vaste basisvoorraadvlak.
- Stavros onttrek elke maand kontant.
- In Januarie 2025 sal hy wasmasjiene met 'n gekombineerde waarde van R65 000 aan 'n plaaslike jeugsorgsentrum skenk.
- 'n Sekere persentasie van aankope is kontant.

D. Betaling aan krediteure
- Daar word verwag dat krediteure soos volg betaal sal word:
  - 80% word in die maand van aankoop betaal om 'n 5%-afslag te ontvang.
  - 20% word betaal in die maand wat op die aankoop volg.

E. Vaste deposito
- 'n Gedeelte van die vaste deposito sal op 31 Januarie 2025 verval, maar sal op 1 Februarie 2025 ontvang word.
- Rente van 4,5% p.j. word aan die einde van elke maand ontvang.
- Stavros oorweeg dit om die geld in Maart 2025 vir twee jaar te herbelê.

F. Voertuie
- 'n Nuwe voertuig sal op 1 Januarie 2025 gekoop word. 'n Deposito van 20% sal op hierdie datum betaal word.
- Die oorblywende bedrag sal in gelyke paaiemente oor 36 maande betaal word wat in Februarie 2025 begin.

G. Salarisse en lone
- Twee nuwe werknemers sal op 1 Februarie 2025 aangestel word. Hulle sal elkeen R19 500 per maand verdien.
- Die ander werknemers sal 'n verhoging van 5,5% vanaf 1 Februarie 2025 ontvang.

Advertensie vir Vraag 3.6

HUUR–EN–BESIT JOU EIE TOESTEL

Huur 'n toestel vir 'n vaste kontrak van 24 maande en besit dit daarna

Bepalings en voorwaardes:

❶ *'n Bykomende 8% (eenmalig) sal met die aanvang van die ooreenkoms by die verkoopsprys bygevoeg word.*

❷ *Twee gratis instandhoudingsbesoeke per jaar is ingesluit oor die duur van die ooreenkoms.*

IEB Copyright © 2024